

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา เรื่อง ผลการใช้กระบวนการพยาบาล ต่อความสามารถของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแลหลักของครอบครัว
- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วย
- ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย

- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแลหลักของครอบครัว
- ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว
- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วย

เลขที่ [] []

ครั้งที่ []

ชื่อผู้ป่วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลหลักของครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมายถูก (X) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านและผู้ป่วย

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแลหลักของครอบครัว

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศของผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

[]

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุของผู้ดูแล ปี

[] []

3. ระดับการศึกษาของผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

[]

() 1. ประถมศึกษา

() 2. มัธยมศึกษา

() 3. อาชีวศึกษา หรืออนุปริญญา

() 4.ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า สาขาวิชา

() 5. ปริญญาโท

() 6. ปริญญาเอก

() 7. อื่นๆ ระบุ

4. อาชีพของผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

[]

() 1. ยังคงทำงานอยู่ อาชีพ

() 2. ไม่ได้ทำงาน

() 3. เกษียณอายุแล้ว

5. ศาสนา

[]

() 1. พุทธ

() 2. อิสลาม

() 3. คริสต์

() 4. อื่นๆ

6. สถานภาพของสมาชิกครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ []
- () 1. คู่
() 2. โสด
() 3. หม้าย
() 4. หย่า, แยกกันอยู่
7. ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย []
- () 1. บุตร
() 2. คู่สมรส
() 3. บิดา
() 4. มารดา
() 5. บุตรสะใภ้/บุตรเขย
() 6. อื่นๆ ระบุ.....
8. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ []
- () 1. ไม่มี
() 2. มี ระบุ.....
9. รายได้เฉลี่ยของผู้ดูแล บาท/เดือน [] [] [] [] []
10. จำนวนผู้ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน คน []
- ข้อมูลการเจ็บป่วยของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ (ลงบันทึกโดยผู้สัมภาษณ์)**
1. การรักษาที่ได้รับ [] []
- () 1. โดยการผ่าตัด () 2. ไม่ได้ผ่าตัด
2. Glasgow coma score = คะแนน [] []
3. จำนวนวันที่พักรักษาตัวในโรงพยาบาล ถึงปัจจุบัน [] []

ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของผู้ป่วย

1. ลักษณะครอบครัว

() 1. ครอบครัวเดี่ยว

() 2. ครอบครัวขยาย

2. จำนวนสมาชิกในครอบครัว..... คน

3. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว.....บาท/เดือน

4. สถานะทางเศรษฐกิจ ด้านรายรับรายจ่ายของครอบครัว

() 1. เพียงพอมีเหลือเก็บ

() 2. เพียงพอไม่เหลือเก็บ

() 3. ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน

5. เมื่อขัดสนด้านค่าใช้จ่ายในครอบครัวทำอย่างไร.....

6. ถ้ามีปัญหาเรื่องการดูแลผู้ป่วย ท่านคิดว่าจะได้รับการช่วยเหลือ

จากใคร.....

ในด้านใด (ระบุ).....

7. สมาชิกครอบครัวคนอื่นๆ มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยอย่างไร

6. ผังเครือญาติ (Genogram)

= สัญลักษณ์แทนเพศชาย

= สัญลักษณ์แทนเพศหญิง

..... = ครอบครัวที่ศึกษา

1 2 3 4 = บุตรคนที่ 1 2 3 4

—————> = ผู้ดูแล หมายถึง สมาชิกในครอบครัวที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวให้ทำหน้าที่หลักในการดูแลผู้ป่วย

สำหรับผู้วิจัย

[]

[] []

[] [] [] [] []

[]

7. สัมพันธภาพของครอบครัว

7.1 แผนผังสัมพันธภาพในครอบครัว (Relationship diagram)

7.2 วิธีเรียนรู้การดูแลผู้ป่วยที่ครอบครัวใช้อยู่ในปัจจุบัน

- () การสังเกต และซักถามการปฏิบัติของพยาบาล
- () การสังเกตและพูดคุยกับญาติผู้ป่วยคนอื่นๆ
- () ทดลองปฏิบัติแบบลองผิดลองถูก
- () เรียนรู้ด้วยตัวเอง
- () ใช้ประสบการณ์เดิม หรือที่เคยเห็น
- () อื่น ๆ

7.3 ความต้องการความช่วยเหลือของครอบครัวจากบุคลากรทีมสุขภาพมากที่สุด.....

.....

8. สัมพันธภาพภายในครอบครัวกับสิ่งแวดล้อม (Ecomap)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

คำชี้แจง ทำเครื่องหมายถูก (/) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของผู้ป่วย (ประเมินโดยผู้วิจัย)

ผู้ป่วยรายที่.....

() ()

HN.....

() () () () () () () ()

1. การรับประทานอาหาร

()

0 ไม่สามารถรับประทานอาหารได้เอง ต้องป้อนอาหารให้หรือรับประทานอาหารทางสายยาง

2 ต้องมีผู้คอยดูแลช่วยเหลือในการเตรียมอาหาร เช่น ช่วยตักหรือหั่นอาหารให้

4 ช่วยเหลือตัวเองได้ เมื่อเตรียมอาหารวางให้

2. การเคลื่อนย้าย

()

0 ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และนั่งทรงตัวไม่ได้

2 ต้องมีผู้ช่วยเหลือ 1-2 คน ในการเคลื่อนย้าย หรือทรงตัวนั่งได้

4 เคลื่อนย้ายได้โดยมีผู้ช่วยเหลือ 1 คน คอยพยุงหรือชี้แนะ

6 สามารถลุกจากเตียง หรือเคลื่อนย้ายลงมาจากเก้าอี้ขึ้น และสามารถถือค้ำเก้าอี้ลงเดินได้

3. การเดิน

()

0 เคลื่อนไหวไม่ได้

2 ใช้เก้าอี้ขึ้น คลาน หรือถัดได้

4 เดินได้โดยมีคนคอยช่วยเหลือบ้างบางขั้นตอน

6 เดินได้เอง โดยอาจใช้ไม้เท้าหรือเครื่องพยุงเดิน

4. การแต่งตัวสวมใส่เสื้อผ้า

()

0 ไม่สามารถแต่งตัวหรือสวมใส่เสื้อผ้าเองได้

2 ต้องมีผู้ช่วยเหลือบ้างบางขั้นตอน

4 แต่งตัวสวมใส่เสื้อผ้าเองได้

5. การอาบน้ำเช็ดตัว

()

0 ไม่สามารถอาบน้ำ เช็ดตัวผู้ดูแลความสะดวกของร่างกายได้

1 ต้องการความช่วยเหลือในบางขั้นตอน

2 สามารถอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายได้ ทั้งฟอกสบู่ ตักน้ำราดตัว หรือเช็ดตัวได้ทุกส่วน

6. สุขวิทยาส่วนบุคคล

()

0 ต้องพึ่งพาผู้อื่นทั้งหมด ในการล้างหน้า แปรงฟัน หวีผม หรือโกนหนวด

1 ต้องการความช่วยเหลือในบางขั้นตอน

2 สามารถล้างหน้า แปรงฟัน หวีผม โกนหนวดได้เอง

7. การใช้ห้องสุขาหรือกระโถน

()

0 ต้องพึ่งพาผู้อื่นเกี่ยวกับการเข้า- ออกห้องสุขา หรือสอ- ด- คังกระโถน

รวมทั้งการถอด- ใส่เสื้อผ้า การทำความสะอาดหลังขับถ่าย

2 ต้องการความช่วยเหลือในบางขั้นตอน

4 สามารถเข้า- ออกห้องสุขา หรือการสอ- ด- คังกระโถน รวมทั้งการสอ- ด- ใส่เสื้อผ้า

ล้างและทำความสะอาดหลังจากการขับถ่าย

8.การควบคุมการถ่ายอุจจาระ

()

0 กลั้นไม่ได้ อุจจาระราด กระปริบกระปรอย หรือท้องผูกต้องสวนอุจจาระให้

2 กลั้นได้เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจกลั้นไม่ได้ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือต้องการความช่วยเหลือในการสวนอุจจาระ

4 กลั้นได้ และ/ หรือ ต้องสวนอุจจาระ แต่สามารถทำได้เอง

9. การควบคุมการถ่ายปัสสาวะ

()

0 กลั้นไม่ได้ ถ่ายปัสสาวะกะปริบกระปรอย / ต้องสวนปัสสาวะหรือดูแลเมื่อคาสายสวนปัสสาวะให้

2 กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ประมาณวันละ 1 ครั้ง / ต้องการความช่วยเหลือในการสวนปัสสาวะ หรือดูแลเมื่อคาสายสวนปัสสาวะ

4 กลั้นได้ไม่มีปัสสาวะกระปริบกระปรอย /สวนปัสสาวะหรือดูแลเมื่อคาสายสวนปัสสาวะได้

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ
(ประเมินโดยผู้วิจัย)

ผู้ดูแลหลักของครอบครัวรายที่.....

ครั้งที่ประเมิน.....

วัน / เดือน / ปี.....

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ ผู้วิจัยใช้สำหรับประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัว ในการดูแล
ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ประกอบด้วยความสามารถที่จำเป็นทั้งสิ้น 33 กิจกรรม โดยได้ข้อมูลจากการสังเกต
แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์

การให้คะแนน ตามเกณฑ์การให้คะแนนในคู่มือ ดังนี้

- 0 คะแนน หมายถึง ผู้ดูแลหลักของครอบครัว ไม่สามารถปฏิบัติ หรือบอกวิธีการดูแลผู้ป่วยได้ถูกต้อง
- 1 คะแนน หมายถึง ผู้ดูแลหลักของครอบครัว สามารถปฏิบัติหรือบอกวิธีการดูแลผู้ป่วยได้ถูกต้องบางส่วน
- 2 คะแนน หมายถึง ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถปฏิบัติหรือบอกวิธีการดูแลผู้ป่วยได้ถูกต้องครบถ้วน

การดูแลผู้ป่วยด้าน	ความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัว (คะแนน)		
	2	1	0
1. การเตรียมอาหารได้เหมาะสม			
2. การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้อาหาร			
3. การดูแลให้ผู้ป่วยได้รับอาหารอย่างเพียงพอ			
4. การป้องกันการสำลักอาหาร			
5. การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการให้อาหาร			
6. การดูแลให้ได้รับน้ำอย่างเพียงพอ			
7. การประเมินลักษณะการหายใจ			
8. การดูดเสมหะ/น้ำลาย ในปาก คอ			
9. การดูแลท่อเจาะคอ			
10. การช่วยเหลือเมื่อผู้ป่วยหายใจผิดปกติ			
11. การป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ			
12. การดูแลการขับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ			
13. การฝึกขับถ่าย			

การดูแลผู้ป่วยด้าน	ความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัว (คะแนน)		
	2	1	0
14. การแก้ไขปัญหาท้องผูก			
15. การแก้ไขปัญหาท้องเดิน			
16. การดูแลเมื่อมีปัสสาวะคั่ง			
17. การดูแลเมื่อใส่สายสวนปัสสาวะ			
18. การดูแลความสะอาดร่างกาย			
19. การดูแลความสะอาดปากและฟัน			
20. การเปลี่ยนเสื้อผ้าและผ้าปูที่นอน			
21. การส่งเสริม/ กระตุ้นผู้ป่วยที่รู้สึกตัวออกกำลังกาย			
22. การส่งเสริมให้ผู้ป่วยปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน			
23. การกระตุ้นให้สนใจแขนข้างที่อ่อนแรง			
24. การกระตุ้นให้สนใจแขนขาที่อ่อนแรง			
25. การป้องกันอุบัติเหตุ			
26. การป้องกันแผลกดทับ			
27. การป้องกันข้อติดและกล้ามเนื้อลีบ			
28. การจัดช่วงเวลาพักผ่อน			
29. การดูแลให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนหย่อนใจ			
30. การจัดให้ผู้ป่วยได้อยู่คนเดียวเป็นครั้งคราว			
31. การช่วยให้ผู้ป่วยติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น			
32. การสื่อสารกับผู้ป่วย			
33. การดูแลให้ผู้ป่วยได้รับยาและเฝ้าระวังอาการข้างเคียงจากการใช้ยา			

ภาคผนวก ข

1. แผนการใช้กระบวนการพยาบาลต่อความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลนอนแกล่น
2. คู่มือการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ (ตัวอย่าง)

1. แผนการใช้กระบวนการพยาบาลต่อความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลขอนแก่น

ปฏิบัติการพยาบาลขั้นตอนที่ 1-3 ในวันแรกที่พบกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลที่หอผู้ป่วย ศัลยกรรมอุบัติเหตุ 2 โดยใช้เวลา 45-60 นาที ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินปัญหาผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว (Assessment)

วิธีปฏิบัติ - สร้างสัมพันธภาพและตกลงเข้าร่วมวิจัย

- ประเมินครอบครัวโดยใช้แผนผังเครือญาติ (Genogram) สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว (Family interaction) เพื่อทราบถึงโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และค้นหาผู้ดูแลหลักของครอบครัว สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว ประเมินสัมพันธภาพครอบครัวกับสิ่งแวดล้อม (Ecomap) เพื่อค้นหาแหล่งสนับสนุนของครอบครัว และรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว

- ประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย

- ประเมินความสามารถผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ทั้ง 9 ด้าน ของจอม สุวรรณโณ (2540)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ (Analysis of data)

วิธีปฏิบัติ - วิเคราะห์โครงสร้างบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลหลักของครอบครัว

- วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว จากแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย และ ประเมินความสามารถผู้ดูแลหลักของครอบครัวในดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ทั้ง 9 ด้าน ของจอม สุวรรณโณ (2540)

- จัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของผู้ป่วย และครอบครัวโดยให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัวมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการดูแล (Nursing care planning)

วิธีปฏิบัติ - การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการให้การดูแลผู้ป่วย

- กำหนดวิธีการช่วยเหลือผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย

- เลือกวิธีการช่วยเหลือให้การพยาบาลโดยให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัวมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ปัญหาในการให้การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล

- ค้นหาแหล่งสนับสนุน ภายในและภายนอกครอบครัวที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแผนการพยาบาล (Implementation of nursing care) ดำเนินการทดลองในวันที่ 2 หลังจากผ่านกระบวนการทดลองขั้นตอนที่ 1-3 โดยติดตามผลการปฏิบัติของครอบครัวอย่างน้อย 2 วัน ติดต่อกัน วันละ 1 - 1 ½ ชั่วโมง

วิธีปฏิบัติ - การให้ความรู้เรื่องพยาธิสภาพของผู้ป่วยจากการได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

- สอน แนะนำ สาธิต วิธีการดูแลผู้ป่วยตามปัญหาและความต้องการพร้อมแจกคู่มือการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

- ฝึกปฏิบัติ วิธีการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการให้การดูแล ผู้ป่วย
- ให้คำปรึกษา สนับสนุนด้านจิตใจ ในการปฏิบัติบทบาทของผู้ดูแลหลักของครอบครัว

ตลอดจนช่วยค้นหาแหล่งสนับสนุนที่เหมาะสม (Family resources)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการดูแล (Evaluation nursing care) เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการดูแลโดยใช้แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ซดเคิม (Post-test) ซึ่งดำเนินการทดสอบก่อนผู้ป่วยได้รับการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 2 วัน

วิธีปฏิบัติ - ประเมินการปฏิบัติบทบาทของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการให้การดูแลผู้ป่วย

- ประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ (Post-test) โดยใช้แบบประเมินความสามารถผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ซดเคิม โดยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกต กรณีบางกิจกรรมที่ผู้ดูแลหลักของครอบครัวไม่ได้ปฏิบัติการดูแลจะเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินโดยการให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัวบอกวิธีการดูแล

2. คู่มือการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ (ตัวอย่าง)

1. พยาธิสภาพการบาดเจ็บที่ศีรษะ

การบาดเจ็บที่ศีรษะ หมายถึง การบาดเจ็บที่เกิดจากแรงกระแทกที่เข้ามากระทบศีรษะและร่างกาย ก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อหนังศีรษะ กระโหลกศีรษะ และสมองกับเส้นประสาท (สุกโชติ วิสวานิช, 2546)

การจำแนกความรุนแรงของการบาดเจ็บที่ศีรษะ

●* การบาดเจ็บที่ไม่รุนแรง จะไม่ทำให้เกิดกับหมดสติหรือเพียงแต่หมดสติในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสามารถเป็นปกติได้โดยไม่สูญเสียหน้าที่ใดๆ ของสมอง

●* การบาดเจ็บที่รุนแรง ทำให้หมดสติเป็นระยะเวลานาน หรือ หมดสติระดับลึก ไม่สามารถจำแนกเหตุการณ์ใดๆ หลังเกิดเหตุได้ เป็นเวลาดังแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป ถึง สัปดาห์ ถือว่ามีการบาดเจ็บที่รุนแรง ทำให้สมองขาดเลือดไปเลี้ยง ซึ่งผลที่ตามมาคือ มักจะทำให้ผู้ป่วยมีความพิการหลงเหลืออยู่เสมอ ทั้งด้านสติปัญญา ความคิด และด้านร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง

2. ปัญหาที่พบในผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

1. ปัญหาด้านสติปัญญา ซึ่งขึ้นอยู่กับการกระทบกระเทือน พบว่าผู้ป่วยมีความฉลาดลดน้อยลง บางคนมีอาการมาก ไม่ตอบสนองต่อปฏิกิริยาที่เกิดขึ้น จึงทำให้การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยได้ช้า

2. ปัญหาด้านจิตใจ เนื่องจากผู้ป่วยได้รับการเจ็บป่วยกระทันหัน ไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน จึงมีปัญหาด้านจิตใจ อาจมีการสับสน มีอาการอึดอัดตันใจ โกรธตัวเองที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้

3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป จากการได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะรุนแรง พบว่าผู้ป่วยมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไป เช่น โกรธง่าย ขาดการสังเกต ขาดสมาธิหรือสมาธิสั้นลง และความสามารถในการเรียนรู้ลดลงอีกด้วย

4. การพยากรณ์การฟื้นฟูสภาพ แม้ผู้ป่วยมีโอกาสฟื้นฟูสภาพได้หลายขั้นตอนก็ตาม แต่ก็เป็นการยากที่จะบอกว่าผู้ป่วยนั้นๆ จะฟื้นฟูสภาพได้ในระยะเวลาเท่าไร

3. การปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ

ด้านที่ 1 การดูแลให้ได้รับอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ

ด้านที่ 2. การดูแลให้มีการระบายอากาศและได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ

ด้านที่ 3. การดูแลด้านการจับถ่าย

ด้านที่ 4. การดูแลความสะอาดของร่างกายและสุขวิทยาส่วนบุคคล

ด้านที่ 5. การส่งเสริมให้ผู้ป่วยกระทำกิจกรรมและการออกกำลังกาย

ด้านที่ 6. การเฝ้าระวังป้องกันอุบัติเหตุและภาวะแทรกซ้อน

ด้านที่ 7. การดูแลให้ผู้ป่วยนอนหลับพักผ่อน

ด้านที่ 8. การช่วยเหลือส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการมีเวลาส่วนตัว

ด้านที่ 9. การจัดการให้ผู้ป่วยได้รับยาและการรักษา

ภาคผนวก ก
กรณีตัวอย่างครอบครัวที่ศึกษา

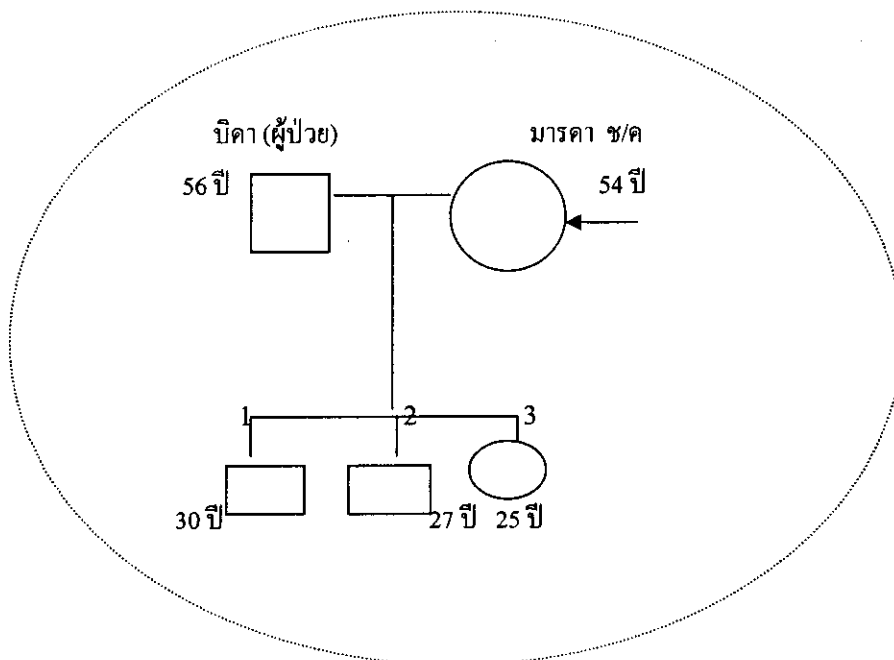
ตัวอย่าง การใช้กระบวนการพยาบาลต่อความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลขอนแก่น ผู้วิจัยเสนอ ข้อมูลเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

ปฏิบัติการพยาบาลขั้นตอนที่ 1-3 ในวันแรกที่พบกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ 2 โดยใช้เวลา 45-60 นาที ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินปัญหาผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว (Assessment)

วิธีปฏิบัติ - สร้างสัมพันธภาพและตกลงเข้าร่วมวิจัย

- ประเมินครอบครัวโดยใช้แผนผังเครือญาติ (Genogram) สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว (Family interaction) เพื่อทราบถึงโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และค้นหาสมาชิกครอบครัวผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลหลัก สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว ประเมินสัมพันธภาพครอบครัวกับสิ่งแวดล้อม (Ecomaps) เพื่อค้นหาแหล่งสนับสนุนของครอบครัว และรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว

□ = สัญลักษณ์แทนเพศชาย

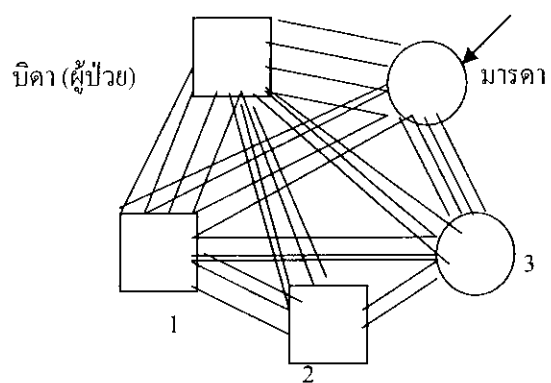
○ = สัญลักษณ์แทนเพศหญิง

..... = ครอบครัวที่ศึกษา

1 2 3 = บุตรคนที่ 1 2 3

—————> = ผู้ดูแลหลักของครอบครัว

แผนผังสัมพันธ์ภาพในครอบครัว (Relationship diagram)

===== แทน ผูกพันกันมาก

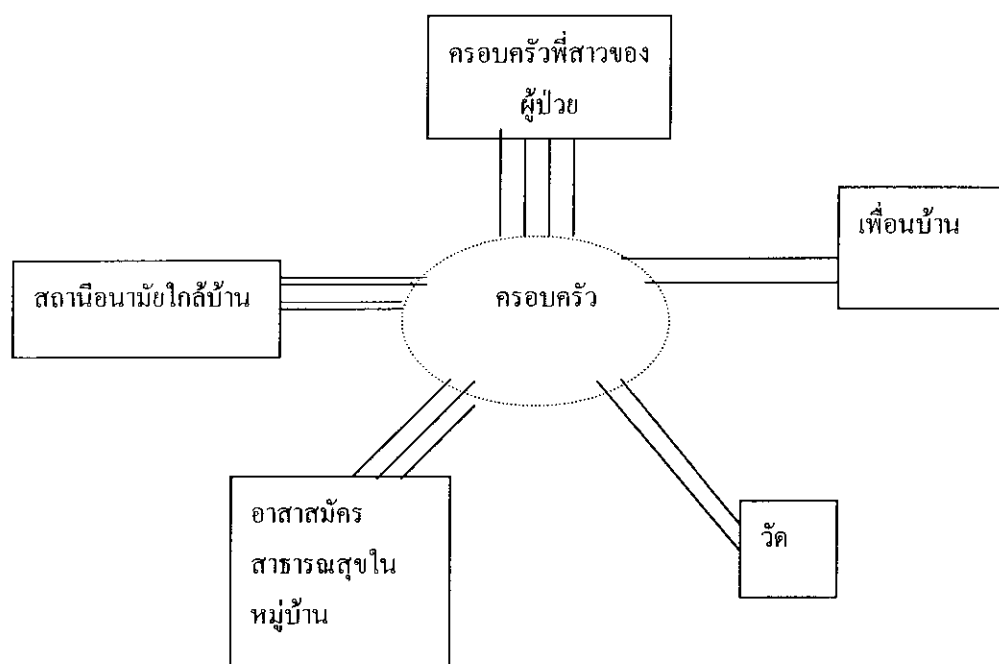
===== แทน ผูกพันกันปานกลาง

===== แทน ผูกพันกันน้อย

===== แทน ผูกพันกันน้อยมาก

—//— แทน ดัดขาดสัมพันธ์ภาพ

~~~~~ แทน เข้ากันไม่ได้

แผนผังสัมพันธ์ภาพของครอบครัวกับสิ่งแวดล้อมนอกครอบครัว(Ecomap)

จากการสร้างสัมพันธ์ภาพ และประเมินขั้นตอนนี้พบว่า ครอบครัวผู้ป่วยครอบครัวเดียว มีสมาชิกทั้งหมด 5 คน บิดาเป็นผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ อายุ 56 ปี พักรักษาตัวในโรงพยาบาลมา 5 วัน Glasgow coma score 12 คะแนน ได้รับการถอดท่อช่วยหายใจมา 1 วัน มีแขนขาข้าง ขวามือแข็งแรง ได้รับการให้อาหารทางสายยาง ใส่น้ำเกลือที่แขนข้างซ้าย คะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 4 คะแนน ภรรยาของผู้ป่วยเป็นผู้ดูแลหลักของครอบครัวอายุ 54 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพทำนา จากการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ดูแลหลักของครอบครัวซักถามเกี่ยวกับการเข้ารับบทบาทเป็นผู้ดูแลหลักของครอบครัวทำให้ทราบว่า ผู้ดูแลหลักของครอบครัวเป็นสมาชิกคนเดียวที่ไม่ได้ไปทำงานนอกบ้านเมื่อพ้นฤดูการทำนา บุตรทุกคนทำงานรับจ้างทั่วไป “ลูกชายคนที่ 2 ไปทำงานที่กรุงเทพฯ มาเยี่ยมพ่อช่วงวันหยุดแล้วก็กลับไปทำงาน ส่วนลูกสาวคนสุดท้องเป็นผู้หญิง ที่พักในโรงพยาบาลไม่สะดวก ก็ไม่ให้เฝ้าหรือรดและต้องทำงานทุกวัน มีหยุดเสาร์-อาทิตย์ จะมาช่วยเฝ้าตอนกลางวัน ตอนเย็นก็กลับบ้านพร้อมพี่เขา ป้าอยู่เฝ้าสะดวกที่สุดเพราะไม่ได้ไปทำงาน และมันเป็นหน้าที่อยู่แล้ว เมื่อเจ็บป่วยก็ต้องดูแลกันให้ดีที่สุด ขอให้เขาหายก็ดีใจมากแล้วให้ทำอะไรก็ได้ช่วงนี้ก็ลำบาก เพราะแกพูดคุยไม่รู้เรื่อง ขยับตัว หรือทำอะไรก็ได้ไม่ค่อยดี ดินะที่แกเอาท่อช่วยหายใจออกได้ และไม่ได้ผ่าตัด วันที่มาใหม่ๆ แกอาการหนักกว่านี้ ทุกคนตกใจนึกว่าแกจะไม่รอด วันนี้เห็นเอาท่อหายใจออกได้ก็โล่งอกขึ้น แล้วแกจะหายเร็วไหม ป้ากลัวแกเดินไม่ได้ พูดไม่ได้ ตอนนี้แกก็จำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง” ทำให้ทราบว่า การเข้ารับบทบาทเป็นผู้ดูแลหลักของครอบครัวรายนี้คือ เป็นหน้าที่รับผิดชอบที่บุคคลในครอบครัวต้องดูแลกันและกัน มีความผูกพันรักใคร่ มีความห่วงใยเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย เป็นบุคคลที่ไม่ต้องทำงานทุกวัน สามารถดูแลผู้ป่วยได้โดยกระทบกับการดำเนินชีวิตส่วนอื่นๆ น้อยที่สุด จากแผนผังสัมพันธ์ภาพ

ภายในครอบครัวพบว่า สมาชิกครอบครัวมีความผูกพันกันดีและดีมาก บุตรชายคนที่ 2 และบุตรสาว ที่มีความผูกพันกันน้อย เพราะบางครั้งมีทะเลาะกันบ้างเรื่องเล็กน้อย “อายุเขาใกล้ๆ กัน บางทีก็ทะเลาะกันเหมือนเด็ก ๆ นั้นแหละ แต่ก็ไม่มีอะไร ” จากแผนผังสัมพันธภาพของครอบครัวกับสิ่งแวดล้อมนอกครอบครัว(Ecomap) พบว่า สมาชิกในครอบครัว มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวพี่สาวของผู้ป่วย เพื่อนบ้าน สถานีนอนมัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากคำบอกเล่าของผู้ดูแลหลักของครอบครัว “ป้ากับลุงก็มาเยี่ยมประจำ บางวันก็ทำกับข้าวมาให้ บางเฝ้าเป็นเพื่อน ใครๆ เห็นเขาก็สงสารเขา เพราะปกติถ้าเขาไม่กินเหล้าเขาก็มีน้ำใจกับคนอื่น ๆ กับญาติๆ ดี มีงานอะไรเขาก็ช่วยเหลือเพื่อนบ้านดี วันก่อนเพื่อนบ้านก็พากันมาเยี่ยม 4 -5 คน” ชักถามเกี่ยวกับการแสวงหาแหล่งช่วยเหลือเมื่อผู้ป่วยต้องกลับไปอยู่บ้าน “ตอนนี้ก็ยังไม่รู้ว่าเขาจะมีปัญหาอะไรบ้าง ถ้าเกิดอะไรขึ้นคงต้องพาไปสถานีนอนมัยใกล้บ้านแหละหรือไม่เจนนึกพามาโรงพยาบาล แต่บ้านป้าอยู่ไกล อาจไม่ทัน บางทีอาจจะพาไปหา อสม. ก่อนเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน เคยเห็นคนในหมู่บ้านเป็นอัมพาต ต้องให้อาหารทางสายยางตลอด บางทีเห็นเขาเรียก อสม. มาช่วยดู”

จากนั้นประเมินความสามารถในการดูแลผู้ป่วยขณะอยู่โรงพยาบาล “ทุกวันที่มาเฝ้าแรกๆ ก็ไม่กล้าทำอะไรให้หรอก มีแต่พยาบาลทำให้ ป้าก็กลัว ไม่กล้า กลัวเขาเป็นอันตรายแรกๆ แกร็นมากกว่านี้ ต้องมัดแขน ขาทั้ง 2 ข้างเลย เครียดมาก ลูกๆ ก็ทำงานมาอยู่เป็นเพื่อน เมื่อพ่อเขาดีขึ้นก็กลับไปทำงานต่อ วันนี้ดีขึ้น เอาท่อหายใจออกได้ คุณก็น้อยลง แต่ก็ยังไม่ค่อยรู้เรื่อง ทุกวันผมก็มาช่วยอาบน้ำบ้าง ถ้าตัวร้อนๆ ก็เอาผ้ามาเช็ดตัวให้ แล้วก็นั่งเฝ้าเมื่อเวลาให้เข้าเยี่ยม ไม่รู้จะทำอะไรได้อีก ทำได้แค่นี้แหละ ” สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ดูแลหลักของครอบครัวรับรู้ว่าคุณเองขาดความสามารถในการดูแลผู้ป่วยอย่างไรบ้าง และเพื่อให้สามารถประเมินความสามารถการดูแลให้ครอบคลุม ตามความต้องการการดูแลของผู้ป่วย ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ตามเกณฑ์การให้คะแนน ตามภาคผนวก ก ซึ่งผู้ร่วมวิจัยยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ บอกว่า “ก็คิดนะ ตั้งแต่ป้ามาเฝ้า ป้ายังไม่รู้เลยว่าจะดูแลเขาอย่างไร เขาจะหายเป็นปกติไหม ถ้าอัมพาตเหมือนข้างบ้าน ป้าจะทำอย่างไร ” หลังจากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ (Analysis of data) คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินครอบครัวมาวิเคราะห์ถึงปัญหา ความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัวจากแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วย และ แบบประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ทั้ง 9 นำไปสู่การวางแผนแก้ปัญหาาร่วมกันในขั้นตอนที่ 3 คือ

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการดูแล (Nursing care planning) คือ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา หรือความต้องการของผู้ป่วยและผู้ดูแลหลักของครอบครัว กำหนดจุดมุ่งหมายและเกณฑ์ในการดูแลผู้ป่วยได้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลร่วมกันจากการประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ ได้ผลดังนี้คือ

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านที่ 1. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยให้ได้รับอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ S: “ป้าเห็นพยาบาลเอาอาหารเป็นขวดมาให้ทางสายยางที่จุ่มก ไม่รู้หรือกว่าทำยังไง นิ่งดูเฉยๆ” “บางทีก็เห็นพ่อไอ เวลาให้อาหารก็ไม่รู้จะทำยังไง” O: - พยาบาลเป็นคนให้อาหารทางสายยาง - พบหลังให้อาหารทางสายยางใหม่ ผู้ดูแลหลักของครอบครัวให้ผู้ป่วยนอนราบ Analysis : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวไม่มีความรู้และประสบการณ์การดูแลมาก่อนจึงทำให้ และการดูแลด้านนี้เป็นทักษะเฉพาะ ทำให้ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยได้ Planing: เป้าหมาย – ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะให้ได้รับ ได้รับอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ โดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การเตรียมอาหารได้เหมาะสม 2. การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้อาหาร 3. การดูแลให้ผู้ป่วยได้รับอาหารอย่างเพียงพอ 4. การป้องกันการสำลักอาหาร	1. เลือกชนิดอาหารที่ย่อยง่ายหรือกลืนได้สะดวก/เตรียมอาหารทางสายยางได้ 2. ปริมาณเพียงพอครบ 5 หมู่ 1. จัดท่านั่ง ลำตัวตรง หรือนอนหัวสูง 2. เกาะปอด คุดเสมหะ ดูแลทางเดินหายใจให้โล่งก่อนให้อาหาร (ในรายที่มีเสมหะ/ใส่ท่อเจาะคอ) 3. ป้อนอาหาร/กระตุ้นให้ผู้ป่วยดื่ก ป้อนอาหารเอง 2. คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการรับประทานอาหาร 3. ไม่เร่งผู้ป่วยในการรับประทานอาหาร 4. ดูแลให้ได้รับอาหารครบ 3 มื้อ /ปริมาณอาหารทางสายยางถูกต้อง ครบจำนวนมื้อ 1. ตักอาหารคำเล็กๆ 2. ป้อนทางมุมปากข้างที่ปกติ 3. ให้ผู้ป่วยเคี้ยวกลืนอาหารช้าๆ /ให้อาหารทางสายยางช้าๆ ใช้เวลา 20-30 นาที

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
5.การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร 6. การดูแลให้ได้รับน้ำอย่างเพียงพอ ด้านที่ 2. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยให้มีการระบายอากาศและได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ S: “ บางทีผู้ป่วยหอบ ไม่รู้จะทำอย่างไร ไปบอกพยาบาล ” “ช่วงที่ใส่เครื่องช่วยหายใจ ไม่กล้าจับตัวผู้ป่วยหรือกลัว บางทีมีเสียงเสมหะไม่กล้าไม่บอกพยาบาล” “ถ้าหอบ หายใจเร็ว แก้มเหงื่อออกไซ้ไหม” O: - ผู้ดูแลหลักของครอบครัวมีสีหน้ากังวลเมื่อเห็นผู้ป่วยหายใจหอบ - บอกวิธีประเมินการหายใจไม่ถูกต้อง Analysis : การไม่มีความรู้และประสบการณ์การดูแลย่อมทำให้ไม่สามารถประเมินปัญหาและให้การดูแลได้ Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะมีการระบายอากาศและได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน	4. หลังรับประทานอาหารให้ผู้ป่วยอยู่ในท่านั่ง หรือนอนศีรษะสูง 30 องศา ประมาณ 30-40 นาที 1. ขณะให้อาหาร ถ้าผู้ป่วยไอหรือสำลักควรหยุดให้อาหารทันที 2. การให้อาหารทางสายยาง 2.1 หากดูดอาหารออกเป็นอาหาร ไม่ย่อยมากกว่า 50 ซีซี ให้ใส่อาหารกลับและเลื่อนเวลาในการให้อาหารไป 1 ชั่วโมง 2.2 หากดูดออกมาเป็นเลือดสด หรือสีดำนํ้าให้ดูทั้งหมดทั้งจดบันทึกจำนวนไว้แล้วปรึกษาแพทย์หรือพยาบาล 1. หลังอาหารควรให้นํ้าดื่มสุกประมาณ 50-100 ซีซี. 2. ให้นํ้า/นํ้าผลไม้/เครื่องดื่มบำรุงกำลัง ระหว่างมือ 100-150 ซีซี.

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
1. การประเมินลักษณะการหายใจ 2. การดูดเสมหะ/น้ำลายในปาก คอ 3. การดูแลท่อเจาะคอ (กิจกรรมดังกล่าว ไม่ให้คะแนนการประเมินเนื่องจากผู้ป่วยไม่มีท่อเจาะคอ) 4. การช่วยเหลือเมื่อผู้ป่วยหายใจผิดปกติ 5. การป้องกันการติดเชื้อในทางเดินหายใจ (กิจกรรมดังกล่าว ไม่ให้คะแนนการประเมินเนื่องจากผู้ป่วยไม่มีท่อเจาะคอ) ด้านที่ 3. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการดูแลด้านการขับถ่าย S: “ตั้งแต่ปามาเฝ้าไม่เห็นพ่อดถ่ายเลย” “ไม่รู้หรอกว่าต้องฝึกให้ผู้ป่วยถ่าย และไม่รู้จะทำอย่างไร” “คนไข้ไม่รู้เรื่อง จะทำอย่างไร” “ถ้าถ่ายบ่อยก็ไปบอกหมอ” O: - ผู้ดูแลหลักบางคนยื่นเฝ้าข้างเตียงเลย - เวลาตะแคงตัวบางครั้งถูกรองรับปัสสาวะขกสูงเกินระดับเอว - บางครั้งนอนทับสายสวนปัสสาวะ	1. บอกอาการของการมีเสมหะอุดตันในทางเดินหายใจ/ประเมินเสียงเสมหะได้ถูกต้อง 2. สังเกตอาการหายใจผิดปกติ เช่น หายใจเร็ว หายใจลำบาก ไม่สม่ำเสมอ 1. ใช้อุปกรณ์ดูดเสมหะได้ถูกต้องตามหลักปราศจากเชื้อ 2. การทำความสะอาดสายดูดเสมหะ/ลูกสูบยางก่อนและหลังดูดเสมหะ 3. วิธีการดูดเสมหะ - ดูดเสมหะในท่อเจาะคอใช้เวลา 5-10 วินาที - ดูดเสมหะแต่ละครั้งห่างกันประมาณ 3 นาที 1. ทำแผล ดูแลความสะอาดท่อเจาะคอได้ 2. ทำความสะอาดท่อภายในวันละ 1-2 ครั้ง 1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยไอ/เคาะปอดและดูดเสมหะในรายที่ไม่สามารถไอได้หรือเจาะคอ 2. จัดท่าศีรษะสูงให้อยู่ในลักษณะปอดขยาย 3. อาการ ไม่ดีขึ้นเช่น เหนื่อย หอบมาก หายใจลำบาก เจ็บ ให้รีบรายงานแพทย์หรือพยาบาล 1. ดูดเสมหะอย่างถูกวิธี ตามหลักปราศจากเชื้อ 2. ทำความสะอาดท่อภายในอย่างถูกวิธี 3. ล้างมือทุกครั้งก่อนดูดเสมหะหรือดูแลท่อเจาะคอ

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
Analysis : การให้การดูแลจากการผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้ด้านการขับถ่าย นับเป็นทักษะการดูแลที่ซับซ้อน ยุ่งยาก และต้องมีความรู้และทักษะเฉพาะจึงจะให้การดูแลได้ Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการดูแลด้านการขับถ่ายโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การดูแลการขับถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ 2. การฝึกขับถ่าย 3. การแก้ไขปัญหาท้องผูก 4. การแก้ไขปัญหาท้องเสีย 5. การแก้ไขเมื่อมีปัสสาวะคั่ง 6. การดูแลเมื่อใส่คาสายสวนปัสสาวะ	1. ทำความสะอาดภายหลังขับถ่ายทุกครั้ง 2. จัดวางหมอนอนหรือกระบอกล้างปัสสาวะให้ผู้ป่วยหยิบได้สะดวก / ช่วยสอดคั้งหมอนอน/รองผ้าอ้อม/ใส่ถุงปัสสาวะ 1. กระตุ้นให้ขับถ่ายปัสสาวะทุก 2-3 ชั่วโมง 2. ฝึกถ่ายในท่าปกติโดยให้นั่งกระโถนเป็นเวลาทุกวัน 3. ให้กำลังใจตลอดเวลา 1. จัดอาหารที่มีกาก 2. ดื่มน้ำ 2-3 ลิตร 3. ให้ยาระบาย/เหน็บยาหรือล้างอุจจาระตามคำแนะนำของแพทย์หรือพยาบาล 1. บันทึกจำนวนและลักษณะของอุจจาระ 2. ดื่มน้ำและเกลือแร่ 3. เมื่ออาการไม่ทุเลาให้ปรึกษาแพทย์หรือพยาบาล 1. ใช้ผ้าเย็นประคบบริเวณท้องน้อย 2. กดบริเวณท้องน้อยเบาๆ 3. หากไม่ถ่ายปัสสาวะนานเกิน 8 ชั่วโมงให้รายงานแพทย์หรือพยาบาล 1. แวนถุงปัสสาวะไว้ข้างเตียง 2. สายสวนปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะ 3. หากผู้ป่วยนอนตะแคงให้สายสวนปัสสาวะอยู่ด้านหลังและไม่นอนทับสาย

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านที่ 4. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการดูแลความสะอาดของร่างกายและสุขวิทยาส่วนบุคคล S: “ทุกวันจะมีเจ้าหน้าที่หรือพยาบาลมาอาบน้ำให้ผู้ป่วยเอง” “บางวันก็ให้พี่ช่วยยก แต่ให้ทำคนเดียวพี่ทำไม่เป็นหรอก แกก็ช่วยตัวเองไม่ได้ด้วย” O: - เวลาผ้านุ่งเปียกผู้ดูแลหลักบางครั้งเรียกพยาบาล และผู้ดูแลหลักยืนมองห่างๆ - ไม่กล้าล้างปากแปรงฟันให้ผู้ป่วย Analysis : ผู้ป่วยมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ช่วยพยับตัวแขน ขา ได้ไม่ปกติ ทำให้ปฏิบัติการกิจกรรมด้านนี้ลำบาก และผู้ดูแลของครอบครัวคนเดียวอาจปฏิบัติได้ยาก โดยเฉพาะถ้าไม่ได้รับการฝึกทักษะ Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติการหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การดูแลความสะอาดร่างกาย 2. การดูแลความสะอาดปากฟัน 3. การเปลี่ยนเสื้อผ้าและผ้าปูที่นอน ด้านที่ 5. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการส่งเสริมให้ผู้ป่วยกระทำการกิจกรรมและการออกกำลังกาย S: “ผู้ป่วยยังไม่หายดี ไม่รู้เรื่อง รอให้หายดีก่อนถึงจะให้ทำ” “ก็บีนบวคให้บ้าง ก็คงทำได้แค่นี้แหละ” O: ผู้ดูแลหลักของครอบครัว จะเป็นคนป้อนข้าวเปลี่ยนเสื้อผ้าให้ ไม่ได้พูดคุยหรือกระตุ้นให้ผู้ป่วยได้ฝึกทำด้วยตนเอง	1. อาบน้ำหรือเช็ดตัวได้สะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง 2. ใช้สบู่อ่อนๆ และน้ำสะอาด 1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยแปรงฟัน/ใช้ผ้า/สำลีชุบน้ำสะอาดเช็ดปากและฟัน 2. ทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง 1. เปลี่ยนเสื้อผ้าทุกวันและเมื่อเปื้อน/สกปรก 2. เปลี่ยนผ้าปู/บอกพยาบาลทุกครั้งเมื่อเปื้อนปัสสาวะหรืออุจจาระ 3. ผ้าปูที่นอนเรียบตึงไม่มีรอยย่นและสิ่งแปลกปลอม

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
Analysis : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวคิดว่า ผู้ป่วยจะกระทำได้อีกเมื่อหายเป็นปกติ และเข้าใจว่าพยาบาลหรือตนต้องเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้ให้ทั้งหมด Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การช่วยเหลือกระตุ้นให้ผู้ป่วยออกกำลังกาย 2. การส่งเสริมให้ผู้ป่วยปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้านที่ 6. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยการเฝ้าระวังป้องกันอุบัติเหตุและภาวะแทรกซ้อน S: “แต่ก่อนถูกมัดไว้แบบนี้แหละ คงกลัวฉันมาก” “มาเยี่ยม ป้าก็ได้แต่นั่งเฝ้าเฉยๆ อย่างนี้แหละไม่กล้าทำอะไรให้หรอก ไม่รู้ก็แล้วแต่หมอ ขอให้เขาหายก็ดีใจ” “จะเกิดภาวะแทรกซ้อนอะไรหรือ และต้องทำอะไรบ้าง” O: พบว่าผู้ดูแลหลักของครอบครัว นั่งเฝ้าข้างเตียงเฉยๆ สีหน้ากังวล บางครั้งก็สัมผัส บิบนวด	1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยออกกำลังกายวันละ 2-3 ครั้ง 2. คอยดูแลให้ผู้ป่วยได้เกร็งกล้ามเนื้อและข้อด้วยท่าที่ถูกต้อง 3. บริหารข้อต่างๆ ตามแนวการเคลื่อนไหว 1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารและน้ำ 2. กระตุ้นให้ผู้ป่วยดูแลความสะอาดร่างกาย ปากฟัน เล็บและผม 3. ฝึกให้ผู้ป่วยสวมเสื้อผ้าด้วยตนเอง 4. ฝึกและคอยช่วยเหลือผู้ป่วยในการนั่ง ยืน และเดิน/ การใช้รถเข็น หรือเครื่องช่วยพยุง 5. กระตุ้นให้ขับถ่ายและทำความสะอาดด้วยตนเองบนเตียง/ข้างเตียง/ในห้องน้ำ

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
Analysis : ผู้ป่วยที่มีพยาธิสภาพด้านการเคลื่อนไหว การรับรู้ มีอาการสับสน ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป ไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงจากการตกเตียง หรืออุบัติเหตุอื่นๆ ได้ ตลอดจนการนอนนานๆ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนได้ ถ้าผู้ดูแลหลักของครอบครัวไม่มีความรู้และทักษะในการดูแลอาจมีผลต่อการดูแล เมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกรักษาการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การกระตุ้นให้สนใจแขนขาข้างที่อ่อนแรง 2. การกระตุ้นให้สนใจขาข้างที่อ่อนแรง 3. การป้องกันอุบัติเหตุ 4. การป้องกันแผลกดทับ	1. สัมผัสหรือบีบนิ้วแขนขาข้างที่อ่อนแรง 2. กระตุ้นให้ผู้ป่วยบีบนิ้วแขนขาข้างที่อ่อนแรง 3. ให้เข้าหาผู้ป่วยทางด้านที่อ่อนแรง 1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยบีบนิ้วขาข้างที่อ่อนแรง 2. ผี๊กและคอยช่วยเหลือให้ผู้ป่วยออกกำลังกายขาข้างที่อ่อนแรง 1. ป้องกันผู้ป่วยตกเตียงโดยการ ใช้ไม้กันเตียงและหมอนอัดไว้รอบเตียง 2. ตรวจสอบให้ผู้ปวยนั่งอย่างมั่นคงหรือช่วยพยุงเดิน/ตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์เครื่องช่วยเหลือนต่างๆ 3. ไม่ใช้กระเป๋าน้ำแข็ง หรือกระเป๋าน้ำร้อนวางบริเวณแขนขาข้างที่อ่อนแรง 1. ใช้หมอนหรือผ้านุ่มๆ พับรองบริเวณปุ่มกระดูกต่างๆ 2. พลิกตะแคงตัวทุก 2 ชั่วโมง 3. ไม่ให้นอนทับบริเวณขาข้างที่อ่อนแรงเกิน 1 ชั่วโมง 4. ไม่ดึง ลาก หรือกระชากผู้ป่วยหรือผ้าปูที่นอนขณะผู้ป่วยอยู่บนเตียง 5. สังเกตผิวหนังที่ถูกกดและบริเวณใกล้เคียงทุกครั้งที่เปลี่ยนท่านอน 6. นวดผิวหนังบริเวณที่กดทับเมื่อเปลี่ยนท่าใหม่

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
5. การป้องกันข้อคิดและกล้ามเนื้อตึง ด้านที่ 7. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการดูแลให้ผู้ป่วยนอนหลับพักผ่อน S: “นั่งเฝ้าอยู่อย่างนี้แหละ จะให้เขาพักผ่อนอย่างไร เพราะมาที่ไร ก็นอนอยู่อย่างนี้แหละ” “มีหลายครั้งที่เขานอนล้มคา หรือ ไม่ก็ตื่นไปมา ไม่รู้จะทำอย่างไร ” O: เห็นผู้ดูแลหลักของครอบครัว บีนบวด หรือบางคนนั่งเฝ้าข้างเตียงเฉยๆ บางรายไม่กล้าเดินไปไหน ใกล้ผู้ป่วยกลัวผู้ป่วยได้รับอันตราย หรือมองไม่เห็นตน Analysis : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวคิดว่าการที่ผู้ป่วยนอนเป็นเตียงเป็นการพักผ่อน และไม่กล้า ไม่แน่ใจ ที่จะจัดทำกิจกรรมที่ผู้ป่วยชอบ เช่น การฟังเพลง เพื่อให้ผ่อนคลาย Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1. การจัดช่วงเวลาอนและการพักผ่อน 2. การดูแลให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนหย่อนใจ	1. ผีกระชอนให้ผู้ป่วยออกกำลังกายให้ และแขน 2. ผีกระชอนให้ผู้ป่วยออกกำลังกายข้อสะโพกและข้อเท้า 3. ดูแลและสนับสนุนให้ผู้ป่วยออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ใช้เวลา 10-15 นาที 1. จัดที่นอนและสิ่งแวดล้อมให้สะอาดและสงบ 2. จัดทำนอนให้ผู้ป่วยรู้สึกสบาย 3. ค้นหาและขจัดสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยนอนไม่หลับ 1. จัดให้ผู้ป่วยทำกิจกรรมที่ชอบหรือเคยทำเป็นประจำ 2. ดูแลให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายความเครียด

ปัญหาการดูแลของผู้ดูแลหลักของครอบครัว	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านที่ 8. ไม่สามารถให้การดูแลผู้ป่วยด้านการช่วยเหลือส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการมีส่วนร่วมตัว S: “ไม่รู้จะคุยอะไรกับคนไข้ เขาไม่รู้เรื่อง ปากแน่น เฝ้านเฉยๆ นี่แหละ” “พยายามพูดด้วยแล้ว ไม่รู้เรื่องหรอก จะเป็นแบบนี้อีกนานไหม จะหายไหม” “ไม่กล้าเดินไปไหนไกลๆ เลย กลัวเวลาเขาดัน จะไม่มีคนดูแล” O: ผู้ดูแลหลักของครอบครัวหลายคน พูดคุยกับผู้ป่วยไม่รู้เรื่องและบางครั้งมีอาการหงุดหงิด และบางครั้ง ไม่สามารถสื่อสารกับผู้ป่วยได้หรือไม่รู้ว่าผู้ป่วยต้องการอะไร ก็เพิกเฉยไม่สนใจ นั่งเฝ้านเฉยๆ Analysis : การไม่สามารถสื่อสารกับผู้ป่วย หรือประเมินไม่ได้ว่าผู้ป่วยต้องการอะไร ส่งผลให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัว ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ และผู้ป่วยอาจไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ Planing: เป้าหมาย : ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยโดยปฏิบัติตามกิจกรรมหรือบอกวิธีการดูแลดังต่อไปนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน 1.การจัดให้ผู้ป่วยได้อยู่คนเดียวเป็นครั้งคราวตามต้องการ 2. การช่วยเหลือให้ผู้ป่วยติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น	1. จัดให้ผู้ป่วยได้อยู่ลำพังเมื่อต้องการ 2. เฝ้านสังเกตผู้ป่วยเป็นระยะๆ และให้ความช่วยเหลือทันทีเมื่อผู้ป่วยร้องขอ 1. กระตุ้นให้ผู้ป่วยได้พูดคุยกับเพื่อนหรือบุคคลที่ต้องการ 2. แนะนำผู้ป่วยเมื่อมีผู้มาเยี่ยม/ เจ้าหน้าที่ที่ทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้อง 3. ส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้บอกความต้องการของตนเอง 4. นำผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมในหอผู้ป่วยหรือโรงพยาบาลตามความต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแผนการพยาบาล (Implementation of nursing care) ดำเนินการทดลองในวันที่ 2 หลังจากผ่านกระบวนการทดลองขั้นตอนที่ 1-3 ได้นัดหมายและวางแผนการดูแลร่วมกันโดยใช้สถานที่สอน ให้ความรู้บริเวณระเบียงด้านหลังหอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ 2 และสาธิตฝึกปฏิบัติการดูแลข้างเตียงผู้ป่วย โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการสอนให้ความรู้เรื่องพยาธิสภาพของผู้ป่วยจากการได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ อาการแสดงที่เปลี่ยนแปลง ข้อมูลการรักษา ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที สาธิต ฝึกทักษะในการให้การดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด 2 ครั้งติดต่อกัน โดยใช้คู่มือการดูแลผู้ป่วยที่ศีรษะประกอบการเรียนรู้และฝึกทักษะ หลังจากนั้นติดตามผลการปฏิบัติของครอบครัวอย่างน้อย 2 วันติดต่อกัน วันละ 1 - 1 ½ ชั่วโมง พบว่า ผู้ดูแลหลักของครอบครัวเกิดความเข้าใจในอาการและอาการที่ผู้ป่วยเป็นมากขึ้นหลังจากการสอน แนะนำ สาธิต วิธีการดูแลผู้ป่วยตามปัญหาและความต้องการ เปิดโอกาสให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัวได้ฝึกปฏิบัติวิธีการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น และระหว่างการฝึกปฏิบัติการดูแลผู้วิจัยให้คำปรึกษา สนับสนุนด้านจิตใจ ในการปฏิบัติบทบาทเป็นผู้ดูแลหลักของครอบครัว ตลอดจนช่วยค้นหาแหล่งสนับสนุนที่เหมาะสม(Family resources) ผู้ดูแลหลักของครอบครัวบอกว่า “2-3 วันที่ผ่านมา ปากก็นอนไม่ค่อยอ้าหรือ กังวลว่าคนไข้จะตื่น จะคัน จะหอบตอนกลางคืน เขาอนุญาตให้นอนเฝ้าคนเดียว ” ผู้วิจัยซักถามเกี่ยวกับการวางแผนดูแลหรือวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว “แล้วปากคิดว่าจะทำอะไรต่อไปคะ” ผู้ดูแลหลักของครอบครัว “เสาร์ - อาทิตย์ คงให้ลูกชายคนโตมาเฝ้าเป็นเพื่อน หรือ ก็เฝ้าแทน ป้าจะกลับไปดูแลบ้านด้วยเป็นห่วงเหมือนกัน ” ทำให้ทราบว่าผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถที่เผชิญปัญหาและวางแผนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยตนเองได้เหมาะสม และคงไว้ซึ่งบทบาทหน้าที่ของครอบครัว โดยการสลับบทบาทของสมาชิกในครอบครัวในการบ่งบอการะการดูแลผู้ป่วยได้ดี หลังจากนั้นผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลหลักของครอบครัวได้ซักถามและฝึกปฏิบัติ และติดตามประเมินผลการปฏิบัติ 2 ครั้งติดต่อกัน และกำหนดวันประเมินการปฏิบัติร่วมกับผู้ดูแลหลัก ซึ่งพบว่า วันที่ 7 ของการพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ผู้ป่วยได้รับการเอาสายสวนปัสสาวะออก และเอาสายยางให้อาหารออกโดยเริ่มให้รับประทานอาหารทางปากได้ ผู้วิจัยติดตามเยี่ยม และให้ความรู้ ฝึกทักษะการดูแลจนผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถปฏิบัติกิจกรรมการดูแลดังกล่าวได้ หลังจากนั้นติดตามการประเมินผลการดูแลก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 2 วัน ในขั้นตอนที่ 5 คือ

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการประเมินผลการดูแล ก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลผู้วิจัยติดตามเยี่ยมได้สังเกตและสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมินชุดเดิม เพื่อประเมินความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย(Post-test) พบว่า ผู้ดูแลหลักของครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ป่วยอยู่ในระดับดีทุกกิจกรรม ถึงแม้บางกิจกรรมที่ผู้ดูแลหลักได้ฝึกปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยระดับหนึ่งและยังไม่เกิดความเชื่อมั่น เช่น การดูแลด้านการออกกำลังกาย การป้องกันแผลกดทับ ผู้ดูแลหลักของครอบครัวบอกว่า “ ป้ายังกลัวว่าเขาจะเดินไม่ได้ตลอดไป แล้วจะทำอย่างไร ถ้ากลับบ้านไป ลูกๆ ไปทำงานหมดช่วงกลางวัน ป้าจะยกเขา หรืออาบน้ำตะแคงตัวยังไง กลัวเขาเป็นแผลกดทับ ถ้ายังเดินไม่ได้อีกนาน” ผู้วิจัยได้สอน สาธิตและสนับสนุนให้กำลังใจ จนผู้ดูแลหลักมีสีหน้าสดชื่นและมีความมั่นใจมากขึ้น นอกจากนั้นพบว่าผู้ดูแลหลักของครอบครัวทราบและเชื่อมั่นว่าเมื่อเกิดปัญหาในการดูแลเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านจะสามารถหาแหล่งสนับสนุนได้ คือ “ถ้าอย่างนั้นป้าก็คงให้เพื่อนข้างบ้านมาช่วย บางวันที่มีปัญหามากๆ เขาหาได้ขนาดนี้ก็ดีใจแล้วละ” สังเกตพบว่าผู้ดูแลหลักของครอบครัวมีสีหน้าสดชื่น และจะแนบความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับดีดังที่กล่าวมาแล้ว

ภาคผนวก ง
แบบฟอร์มขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ง

แบบฟอร์มขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. 2549

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ขอเชิญท่านเข้าร่วมการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อเพิ่มความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนกลับบ้าน โดยใช้ระยะเวลา 4 ครั้ง ครั้งที่ 1 ท่านซึ่งเป็นสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้ดูแลหลักจะได้รับการซักถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครอบครัว รวมทั้งปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัว โดยขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และอาการเจ็บป่วยของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะและการปฏิบัติกรดูแลผู้ป่วย โดยใช้เวลา 30-45 นาที และซักถามเพิ่มเติมถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันผู้ป่วย เช่น การเดิน การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การพูด เป็นต้น ครั้งที่ 2 เป็นการให้ความรู้เรื่อง ทักษะการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะโดยการสอน สาธิต โดยมีผู้มือประกอบการสอน ใช้เวลา 1-1 ½ ชั่วโมง ซึ่งผู้ดูแลจะได้รับคู่มือในการ ดูแลผู้ป่วย 1 เล่ม ครั้งที่ 3 จะได้รับการซักถามถึงความต้องการการช่วยเหลือเพิ่มเติม ประเมินผลการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยพร้อมให้คำปรึกษาเพิ่มเติมใช้เวลา 1-1 ½ ชั่วโมง ครั้งที่ 4 ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามก่อนออกจากโรงพยาบาล โดยใช้แบบสอบถามเหมือนครั้งที่ 1

ในระหว่างที่เข้าร่วมการศึกษานี้ท่านไม่จำเป็นต้องตอบคำถามที่ท่านไม่ต้องการตอบ ข้อมูลที่ได้จากคำตอบของท่านจะถูกนำไปรวมกับข้อมูลของผู้ดูแลรายอื่นๆ ที่เข้าร่วมในการศึกษาและถูกเก็บเป็นความลับ โดยจะใช้รหัสแทนชื่อ สกุลของท่าน การตีพิมพ์ผลการศึกษาในวารสารทางการแพทย์ จะไม่มีการระบุชื่อของท่านไม่ว่ากรณีใดๆ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หากท่านไม่เข้าร่วมจะไม่มีกระทบใดๆ ต่อการดูแลรักษาที่ท่านควรจะได้รับจากโรงพยาบาลที่นี่และที่อื่นๆ หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษานี้ท่านสามารถขอยุติการเข้าร่วมในการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ที่ต้องการ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ เช่นกัน

หากท่านมีปัญหาสงสัยโปรดซักถามได้ตลอดเวลาโดยติดต่อ นางสาวนันทิยา ชินโคตร นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมายเลขโทรศัพท์ 081-3807078 หรือหากท่านมีปัญหาสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการศึกษานี้ โปรดสอบถามได้ที่สำนักงาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานคณะนิติเวชศาสตร์ ฝายวิจัย ชั้น 6 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002 หรือทางโทรศัพท์หมายเลข (043)348360-9 ต่อ 3723, 3749

แบบฟอร์มใบยินยอมให้ทำการศึกษา

ข้าพเจ้า(นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....

ได้รับฟังคำอธิบายจาก นางสาวนันทยา จีนโคตร (ชื่อผู้อธิบาย) เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครใน
 โครงการวิจัย เรื่อง “ผลของการใช้กระบวนการพยาบาลต่อความสามารถของผู้ดูแลหลักของครอบครัวในการดูแล
 ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลขอนแก่น” ว่า มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง โดยข้อความ
 ที่อธิบายประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์และระยะเวลาที่ทำการศึกษา
2. ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตัวที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติ
3. ข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษาครั้งนี้ เมื่อใดก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าปรารถนา และหากเกิดข้อสงสัย

ข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ทันที

4. ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมให้ทำการศึกษา

ลงชื่อ.....อาสาสมัคร
 (.....)

ลงชื่อ.....ผู้อธิบาย
 (.....)

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)

ภาคผนวก จ
ผลการพิจารณาริขธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หนังสือฉบับนี้ให้ไว้ เพื่อแสดงว่า

โครงการวิจัยเรื่อง: ผลของการใช้กระบวนการพยาบาลครอบครัวต่อสมรรถนะของครอบครัว
ในการให้การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะก่อนจำหน่ายออกจาก
โรงพยาบาลขอนแก่น
(The effect of family nursing process for families ability and caring of patient's
head injury before discharge from Khon Kaen Hospital)

ผู้วิจัย: นางสาวนันทิยา จีนโคตร และคณะ

หน่วยงานที่สังกัด: นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
โดยยึดหลักเกณฑ์ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki)

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2549

(รองศาสตราจารย์จรรยาภรณ์ ศรีนัครินทร์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลำดับที่ 4.2.07: 04/2549

เลขที่: HE490147

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Institutional Review Board Number; IRB00001189

สำนักงาน: 123 ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

Federalwide Assurance; FWA00003418

โทร. (043) 363723, (043) 363749 โทรสาร (043) 348373

ภาคผนวก จ
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก จ
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. คารุณี จงอุดมการณ์	สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์เจียมจิต แสงสุวรรณ	สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นายแพทย์สุรกรนต์ ยุทธเกษมสันต์	นายแพทย์ 8 ศัลยแพทย์ประสาท โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น
4. นางสาวประภัสสรี ขววงษ์	พยาบาลวิชาชีพ 8 หัวหน้าศูนย์ดูแลสุขภาพต่อเนื่อง โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น
5. นางสาวนุชกร สีกา	พยาบาลวิชาชีพ 7 พยาบาลประจำการหอผู้ป่วยหนัก ศัลยกรรม โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น